

RAPORT Z EWALUACJI WEWNĘTRZNEJ – ROK SZKOLNY 2019 - 2020

**KSZTAŁTOWANE SĄ POSTAWY I RESPEKTOWANE NORMY
SPOŁECZNE**

Zespół Szkolno – Przedszkolny w Istebnej

Opracowanie: mgr Sławomira Patyk, mgr Magdalena Marek
Współpraca: mgr Alicja Glebowicz – Gazurek, mgr Sabina Polok,
mgr Joanna Kossowska

INFORMACJE PODSTAWOWE

I. Przedmiot ewaluacji:

1. Szkoła realizuje działania wychowawcze i profilaktyczne, w tym mające na celu wzmocnienie pożądanego zachowań oraz eliminowanie zagrożeń.
2. Działania szkoły zapewniają uczniom bezpieczeństwo fizyczne i psychiczne, a relacje między wszystkimi członkami społeczności szkolnej są oparte na wzajemnym szacunku i zaufaniu.
3. Zasady zachowania i wzajemnych relacji w szkole są ustalone i przestrzegane przez uczniów, pracowników szkoły oraz rodziców.

II. Cel ewaluacji, pozyskanie informacji na temat:

1. Kształtowania postaw społecznych uczniów w szkole, poprzez działania profilaktyczne i wychowawcze.
2. Współpracy szkoły z uczniami i rodzicami w celu utrwalania obowiązujących norm społecznych.
3. Podejmowanych działań wychowawczych, wyciągania wniosków i modyfikacji działań.
4. Opracowanie wniosków do działań mających na celu zwiększenie wśród społeczności szkolnej respektowania norm społecznych i zmniejszenia lub wyeliminowania zachowań niezgodnych z tymi normami.

III. Pytania kluczowe:

1. Czy uczniowie wykazują postawy społeczne w życiu szkolnym i angażują się w różne działania?
2. Czy uczniowie wykazują kreatywność, dotyczącą zmian w pracy szkoły?
Z kim na ten temat rozmawiają?
3. Do jakich postaw nauczyciele zachęcają swoich podopiecznych?
4. W jaki sposób nauczyciele kształtują i utrwalają postawy społeczne uczniów?
5. Jakie wartości w opinii uczniów, rodziców i nauczycieli są najważniejsze w wychowaniu dziecka?
6. Czy uczniowie posiadają świadomość wartości takich, jak: wrażliwość na drugiego człowieka i zdrowie?

7. Jakie normy społeczne obowiązują w szkole i gdzie one są utrwalane? Czy uczniowie je znają? Jak uzasadniają ich przestrzeganie?
8. Skąd dzieci czerpią wiedzę na temat norm społecznych?
9. Jakie normy społeczne prezentują rodzice uczniów?
10. Jak szkoła respektuje przestrzeganie zasad społecznych w szkole?

IV. Narzędzia badawcze:

- ankieta skierowana do nauczycieli, rodziców i uczniów.
- analiza dokumentów szkolnych: Statutu Szkoły, Programu Wychowawczo-Profilaktycznego, regulaminów szkolnych, zapisów w dziennikach, kart obserwacji uczniów.

V. Harmonogram ewaluacji:

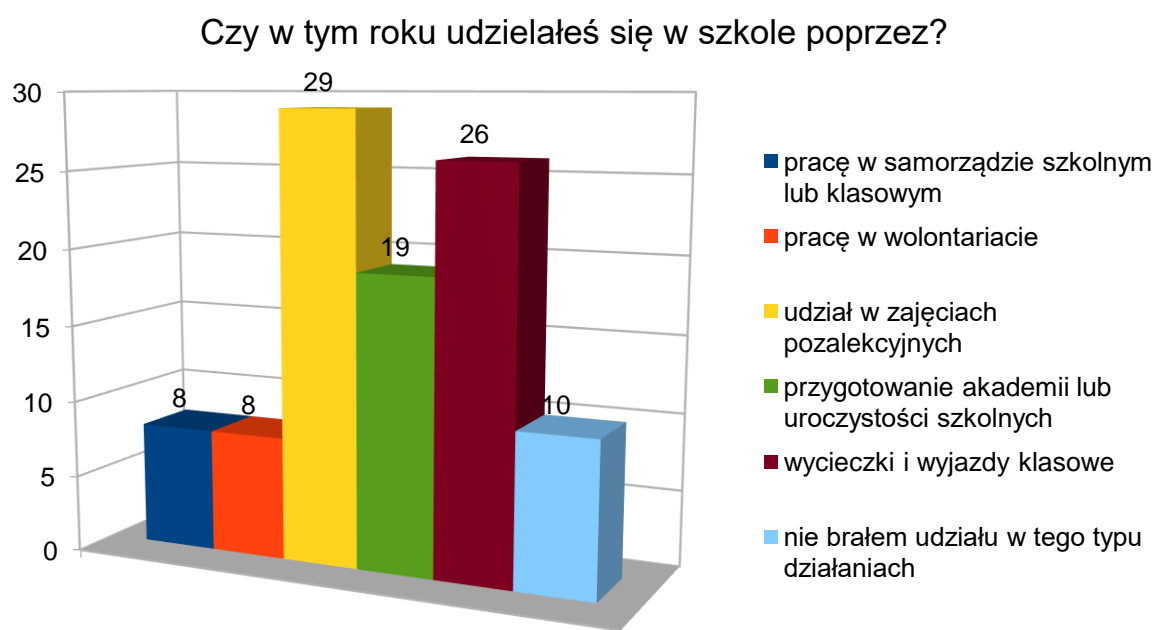
1. Powołanie zespołu ds. ewaluacji – wrzesień 2019r.
2. Opracowanie projektu ewaluacji wewnętrznej (określenie przedmiotu, kryteriów, celu ewaluacji oraz pytań kluczowych) – październik 2019r.
3. Dobór metod i próby badawczej – opracowanie arkuszy zawierających pytania badawcze – listopad, grudzień 2019r.
4. Zbieranie informacji umożliwiających odpowiedzi na pytania badawcze (badanie dokumentów szkolnych, przeprowadzenie ankiet) – styczeń – marzec 2020r.
5. Analiza informacji, sporządzenie raportu i wniosków – kwiecień – maj 2020r.
6. Przedstawienie raportu Dyrektorowi Szkoły i Radzie Pedagogicznej – czerwiec 2020r.

BADANIA PRZEPROWADZONE WŚRÓD UCZNIÓW RODZICÓW I NAUCZYCIELI

Ankiety badające postawy oraz respektowanie norm społecznych zostały sporządzone na potrzeby ewaluacji. Przeznaczono je do wypełnienia przez uczniów, rodziców i nauczycieli. Grupa badawcza:

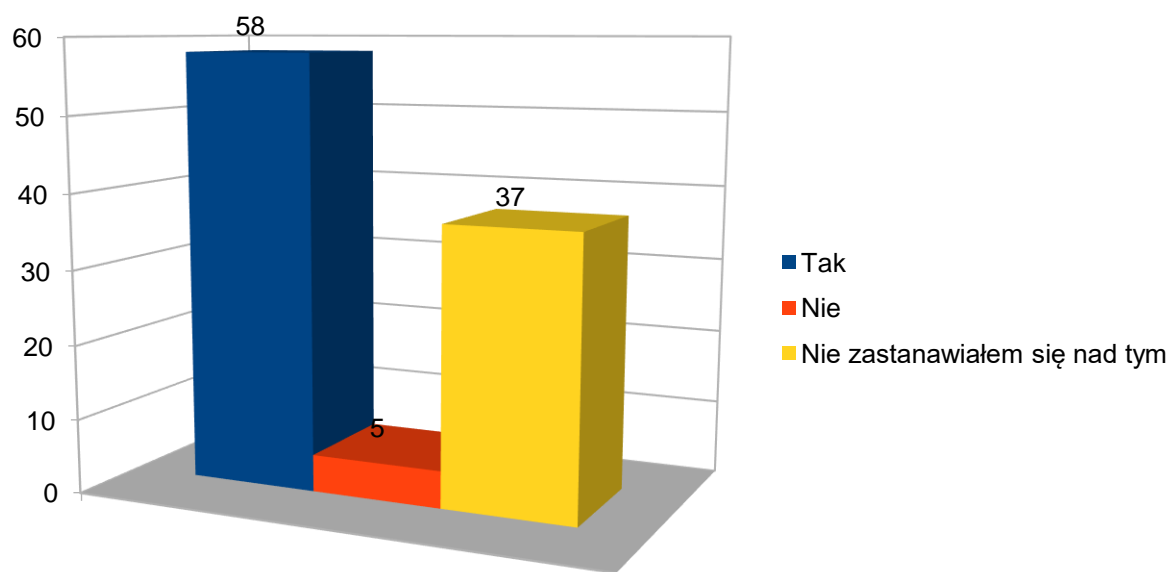
- 78 uczniów;
- 37 rodziców;
- 18 nauczycieli – co stanowi 100% ankiet. Ankiety wypełniane były dobrowolnie i anonimowo przez podkreślenie prawidłowej odpowiedzi.

Ankieta dla uczniów – pytania i analiza odpowiedzi:

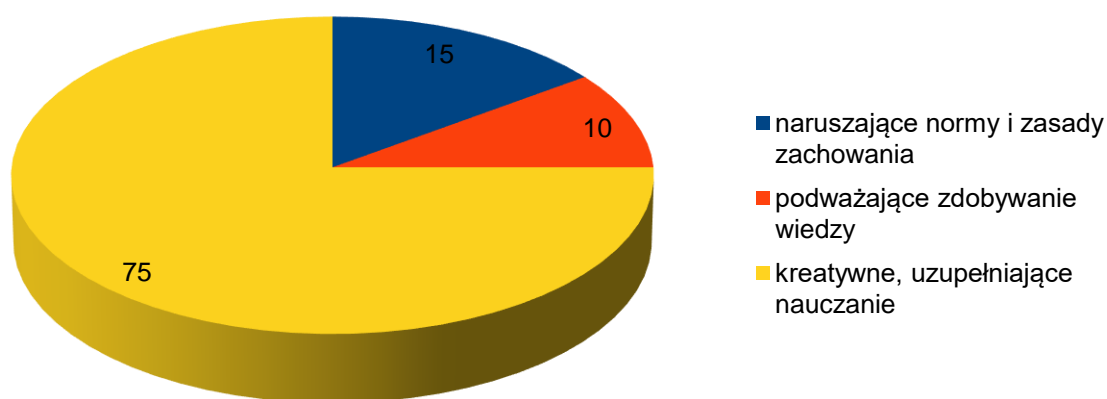
Z powyższego wykresu wynika, że 29% badanych uczniów brało udział w zajęciach pozalekcyjnych, 26% w wycieczkach i wyjazdach klasowych a 19% w przygotowaniu akademii i uroczystości szkolnych. 10% ankietowanych nie brało udziału w żadnych działaniach, zaś równo po 8% respondentów zaznaczyło swój udział w szkole przez pracę w samorządach szkolnym i klasowych oraz wolontariacie.

Czy masz jakieś pomysły dotyczące zmian w szkole?

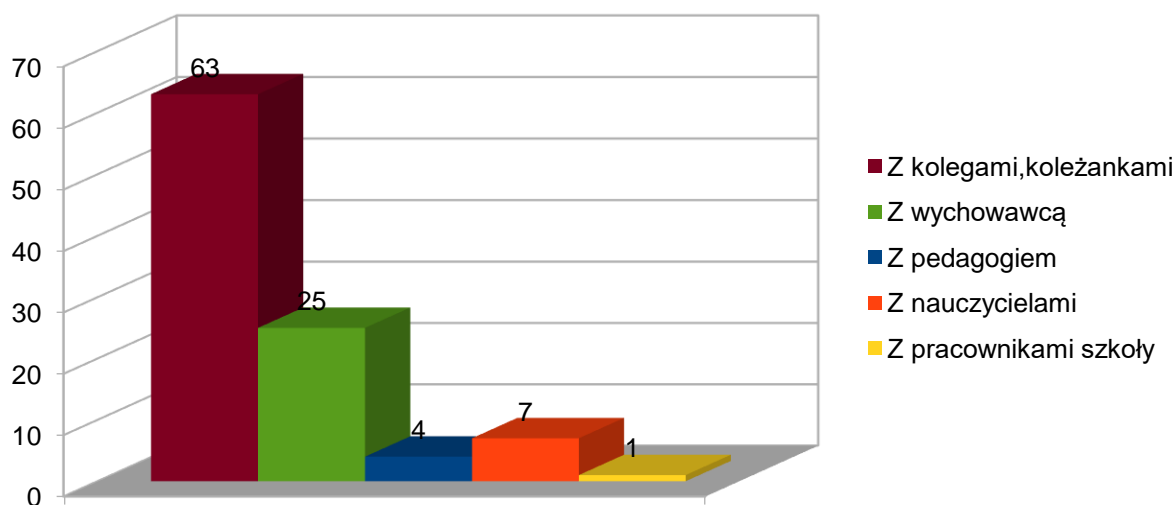
Na przedstawionym diagramie 58% ankietowanych uczniów stwierdziło, że ma pomysły na zmiany w szkole, 37% nie zastanawiało się nad zmianami w szkole, zaś 5% badanych takich pomysłów nie ma.

Pomysły uczniów na zmiany w szkole:

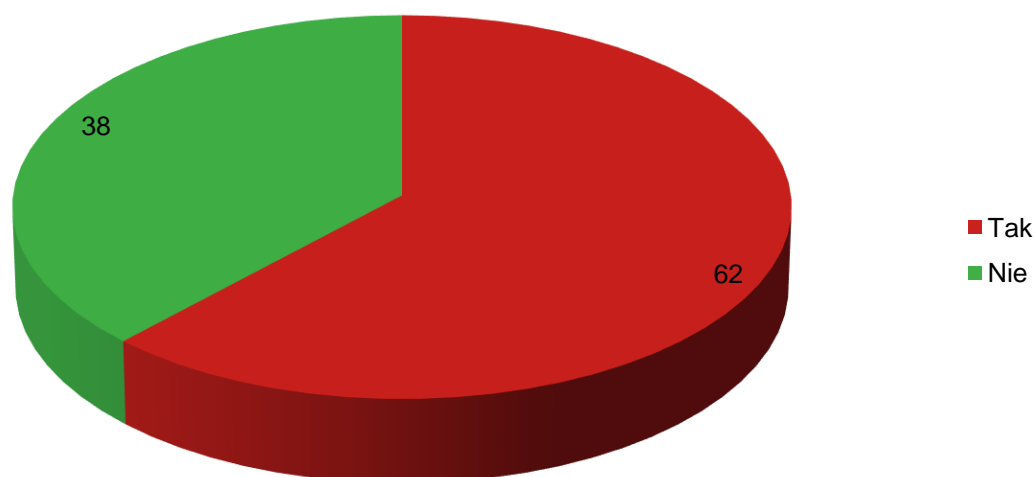
Wykres kołowy prezentuje pomysły uczniów na zmiany w szkole. 75% ankietowanych przedstawiło ciekawe pomysły, uzupełniające nauczanie (dodatkowe zajęcia sportowe, dzień pizzy, murale), 15 % badanych uczniów podało pomysły naruszające normy i zasady zachowania (wyjścia do sklepu, korzystanie z telefonów, przesiadywanie w szatniach), a 10% pisało pomysły podważające zdobywanie wiedzy (lekcje bez kartkówek, brak zadań domowych, skrócenie czasu trwania lekcji).

Z kim w szkole możesz porozmawiać o swoich pomysłach, nowych rozwiązaniach?

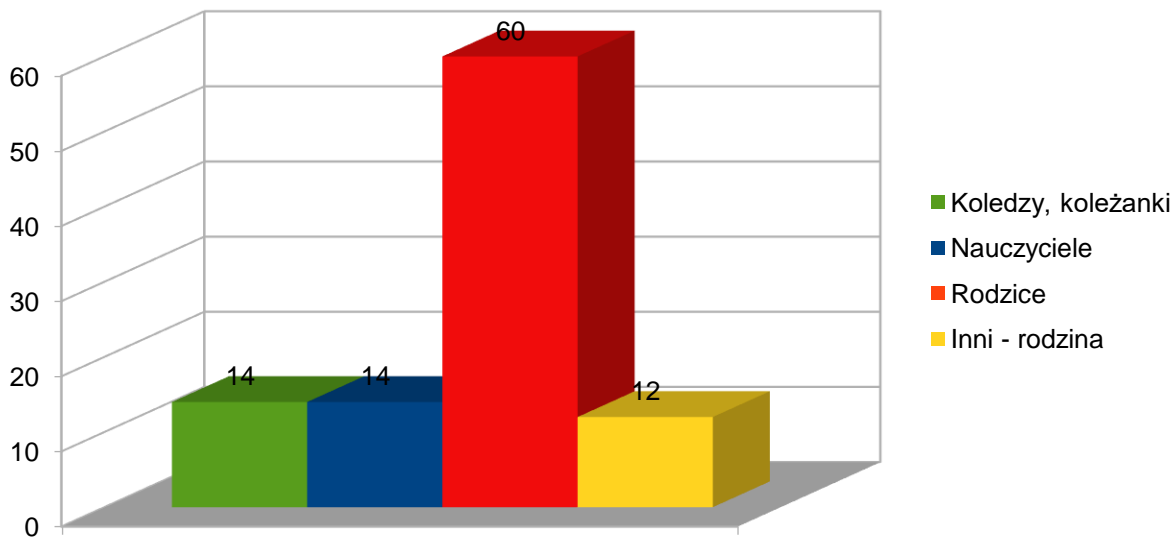
Wykres ten obrazuje procentowy rozkład odpowiedzi, z kim uczniowie podejmują rozmowy na temat swoich pomysłów i nowych rozwiązań w szkole. 63% respondentów wskazało na kolegów i koleżanki, 25% - na wychowawcę a 7% na nauczycieli. Pedagoga wybrało 4% badanych a pracowników szkoły – 1%.

Czy zachęcasz swoich kolegów, koleżanki do nauki?

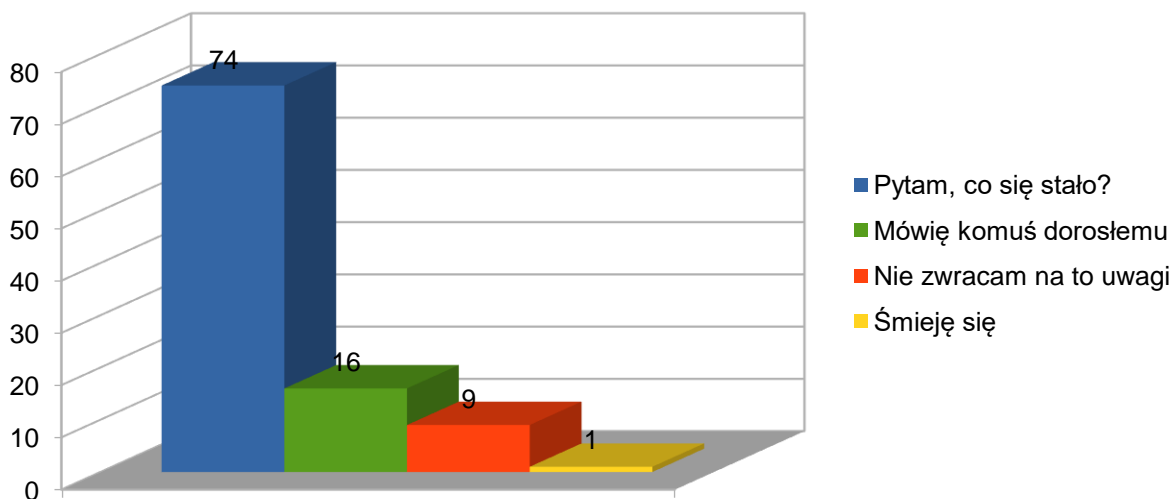
Kolejny wykres obrazuje odpowiedzi uczniów, dotyczące motywowania innych do nauki. 62% ankietowanych zachęca kolegów i koleżanki do nauki a 38% tego nie robi.

Kto zachęca Cię do nauki i pracowitości?

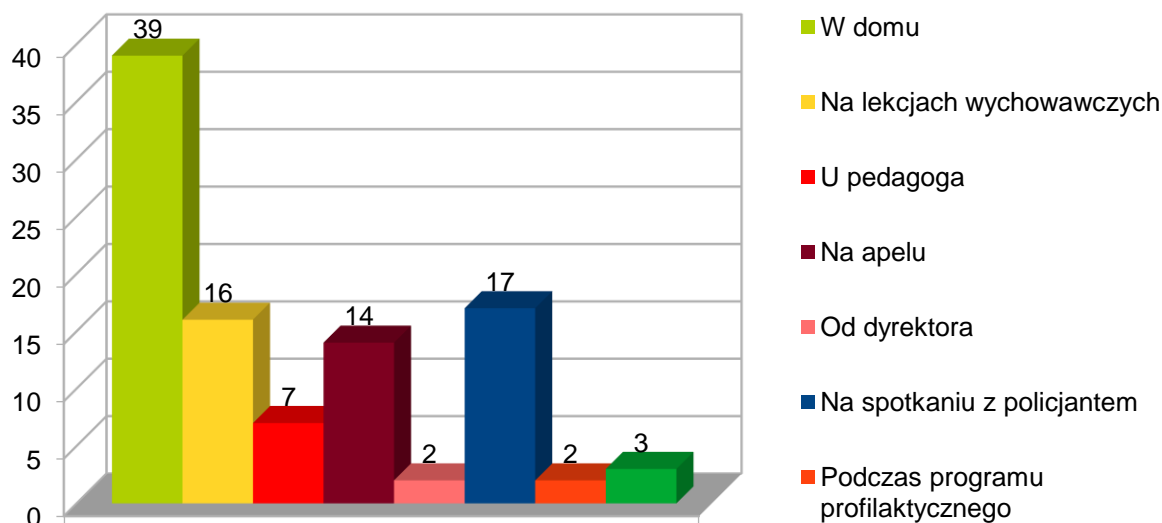
Powyższy diagram wykazuje osoby, które w opinii uczniów – zachęcają ich do nauki. 60% respondentów wskazało na rodziców, równo po 14% - na kolegów i nauczycieli a 12% na inne osoby z rodziny.

Jak reagujesz, kiedy widzisz kogoś smutnego, płaczącego w szkole?

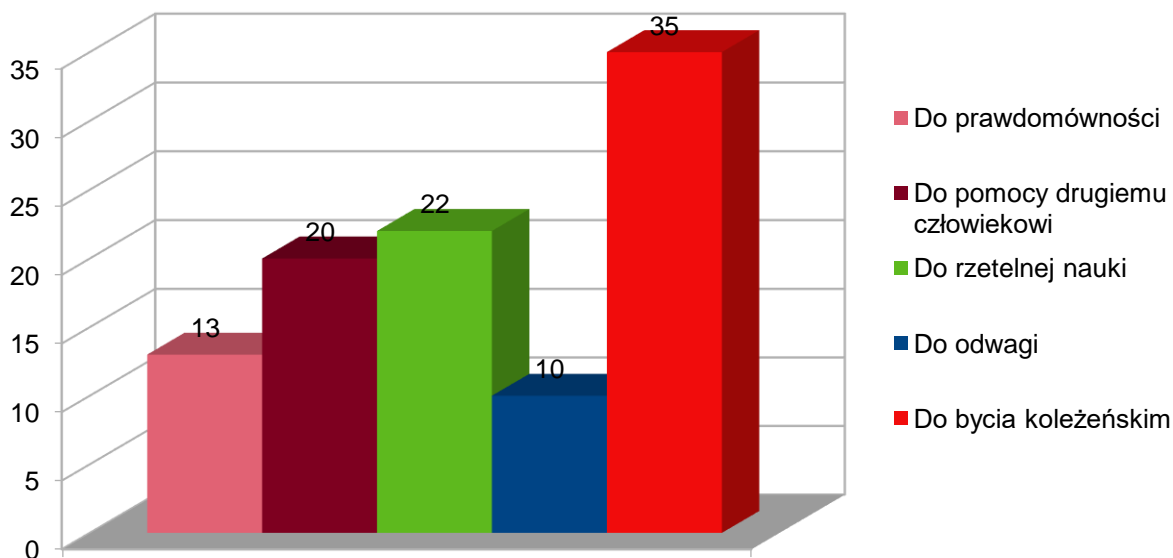
Z danego wykresu można odczytać, jak uczniowie reagują, gdy widzą kogoś smutnego lub płaczącego. 74% ankietowanych deklaruowało, że pyta, co się stało, 16% - informowało kogoś dorosłego, 9% badanych pozostało obojętnymi a 1% napisało, że w takiej sytuacji się śmieje.

Gdzie dowiedziałeś się, jak postępować, gdy komuś dzieje się krzywda?

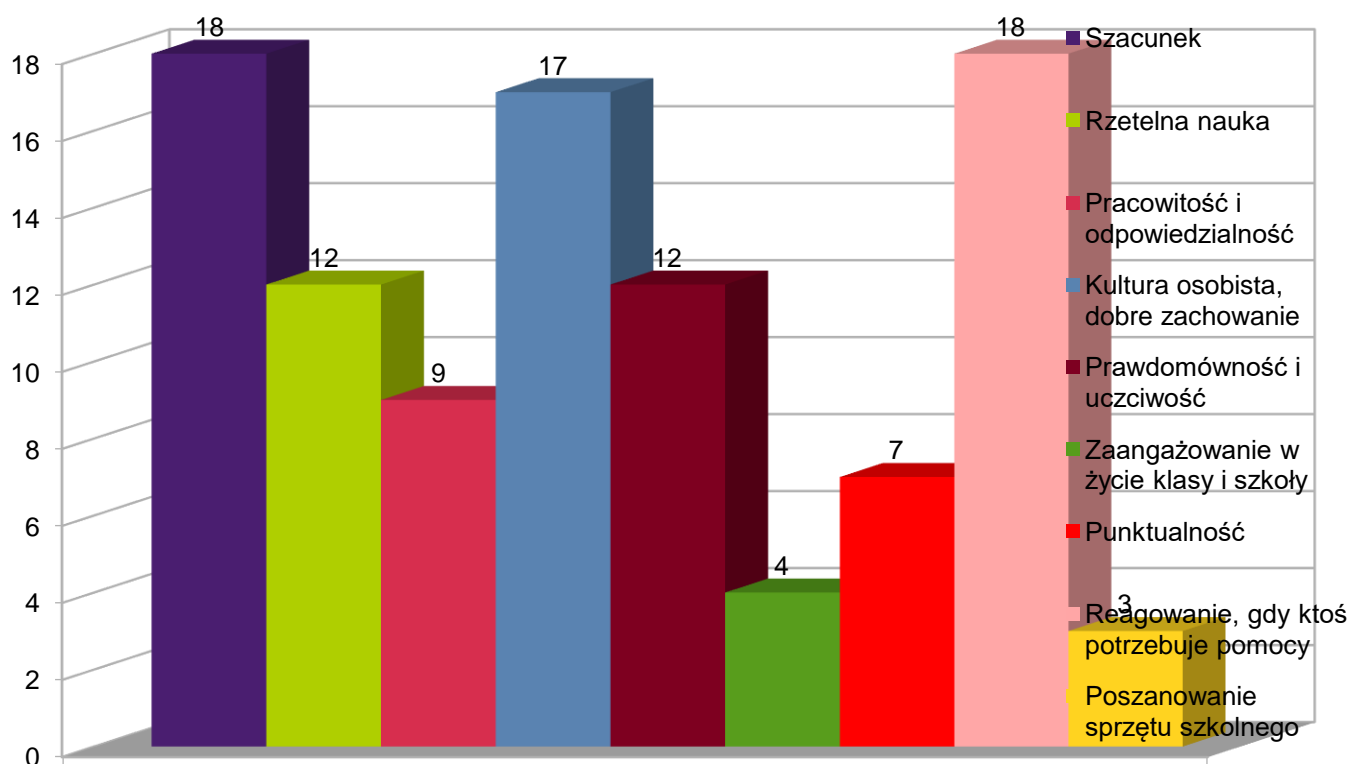
Kolejny wykres pokazuje źródła wiedzy uczniów na temat postępowania, gdy komuś dzieje się krzywda. 39% badanych wskazało na dom rodzinny, 17% - na spotkania z policjantem, zaś 16% - na lekcje wychowawcze. 14% ankietowanych odpowiedziało, iż taką wiedzę zdobyło na apelach, 7% - dowiedziało się od pedagoga a 3% z Internetu. Równy po 2% odpowiedzi uczniów wskazało dyrektora i realizatorów programów profilaktycznych, jako źródła swojej wiedzy w tym temacie.

Do jakich wartości jesteś zachęcany w szkole?

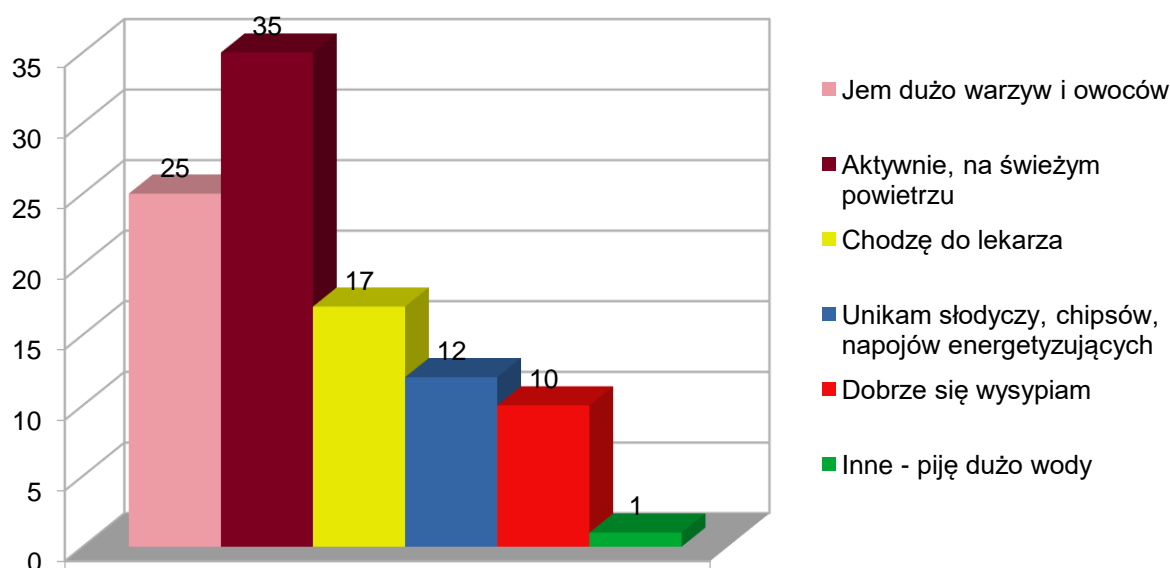
Powyższy diagram przedstawia wartości, do których zachęcani są uczniowie w szkole. 35% uczniów deklarowało, że byli zachęcani do koleżeństwa, 22% - do rzetelnej nauki, a 20% do pomocy drugiemu człowiekowi. Prawdomówność zaznaczyło 13% ankietowanych a odwagę – 10%.

Które z wartości są dla Ciebie ważne w codziennym życiu?

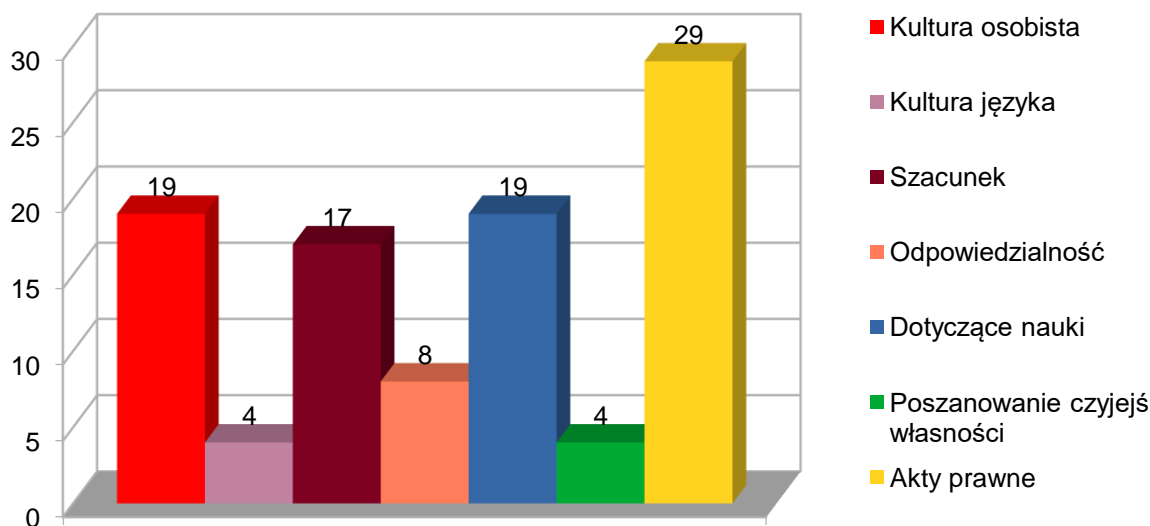
Z tego wykresu można odczytać, które wartości są ważne w codziennym życiu uczniów. Również, po 18% badanych – deklarowało szacunek i reagowanie, gdy ktoś potrzebuje pomocy, 17% - kulturę osobistą oraz dobre zachowanie a po 12% - rzetelną naukę oraz prawdomówność i uczciwość. Pracowitość i odpowiedzialność zaznaczyło 9% ankietowanych, punktualność – 7%, 4% - zaangażowanie w życie klasy i szkoły a poszanowanie sprzętu szkolnego -3%.

W jaki sposób dbasz o swoje zdrowie?

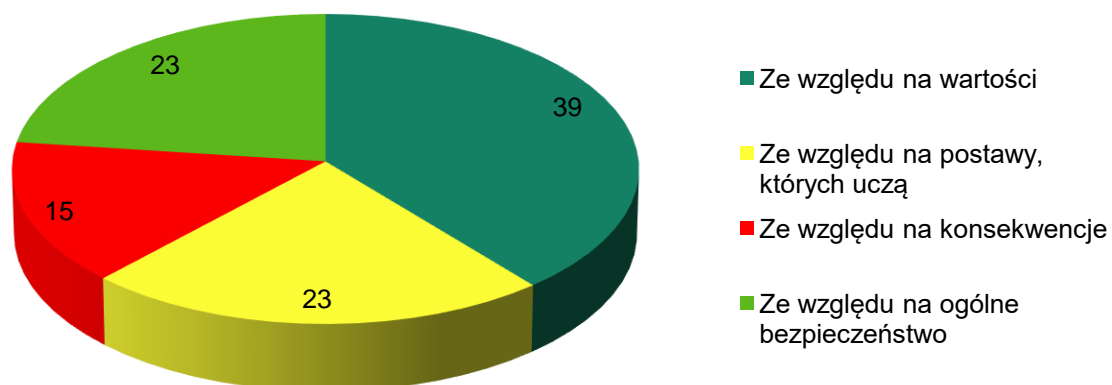
Powyższy wykres ilustruje sposoby dbania o zdrowie, stosowane przez uczniów. 35% ankietowanych deklaruje aktywność na świeżym powietrzu, 25% - spożywanie dużej ilości warzyw i owoców a 17% - wizyty u lekarza w razie konieczności. Unikanie słodczy, chipsów i napojów energetyzujących zaznaczyło 12% badanych, odpowiednią ilość snu – 10%, a picie dużej ilości wody 1% uczniów.

Jakie znasz zasady (normy) społeczne, obowiązujące w naszej szkole?

Kolejny diagram przedstawia znajomość norm społecznych, deklarowaną przez uczniów naszej szkoły. 29% badanych zaznaczyło różne akty prawne, równo po 19% - kulturę osobistą oraz normy dotyczące nauki a 17% - szacunek. Odpowiedzialne zachowanie wybrało 8% ankietowanych, zaś kulturę języka oraz poszanowanie czyjejś własności zakreśliło równo po 4% respondentów.

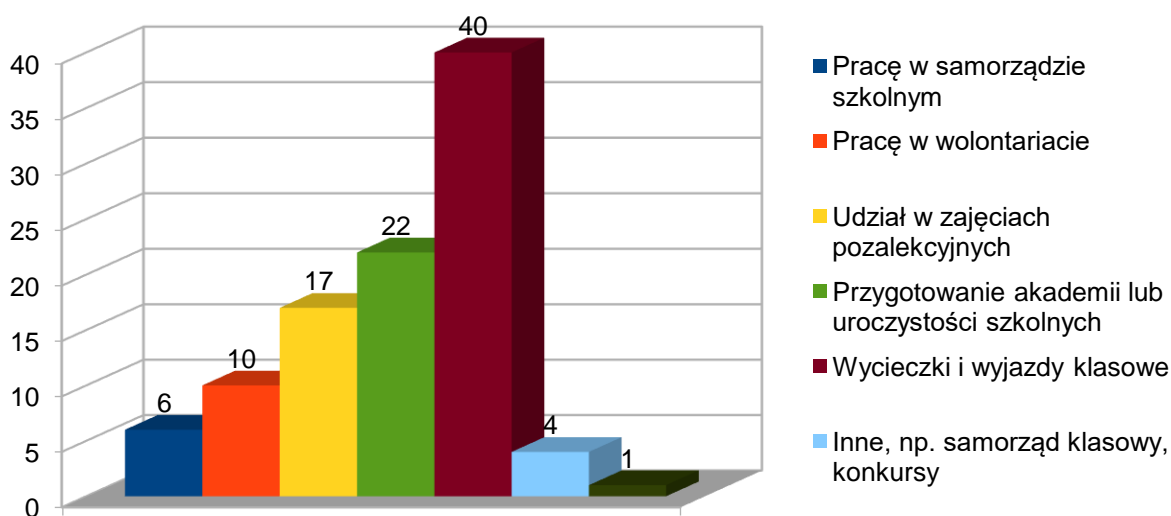
Dlaczego ważne jest przestrzeganie zasad społecznych?

Ostatni wykres prezentuje opinie uczniów, dotyczące przyczyn przestrzegania zasad społecznych. Wynika z niego, że 39% badanych robi to ze względu na wartości, z którymi się utożsamia. Ogólne bezpieczeństwo oraz postawy, których uczą zasady społeczne zaznaczyło równo po 23% ankietowanych, a 15% - ze względu na konsekwencje.

Ankieta dla rodziców – pytania i analiza odpowiedzi:

Czy w tym roku państwa dziecko udziela się w szkole poprzez?

Przedstawiony wykres obrazuje sposoby angażowania się dzieci w szkole z perspektywy ich rodziców. 40% rodziców deklaruowało udział swoich dzieci w wycieczkach i wyjazdach klasowych, 22% - w przygotowaniu akademii i uroczystości szkolnych a 17% udział w zajęciach pozalekcyjnych. Pracę w wolontariacie wskazało 10% badanych, 6% - pracę w samorządzie szkolnym, 4% - podkreśliło pracę w samorządzie klasowym oraz udział w konkursach. 1% ankietyowanych rodziców stwierdziło, że ich dziecko nie brało udziału w żadnych wymienionych działaniach.

Czy Państwa zdaniem szkoła kształtuje w dzieciach postawy społeczne?

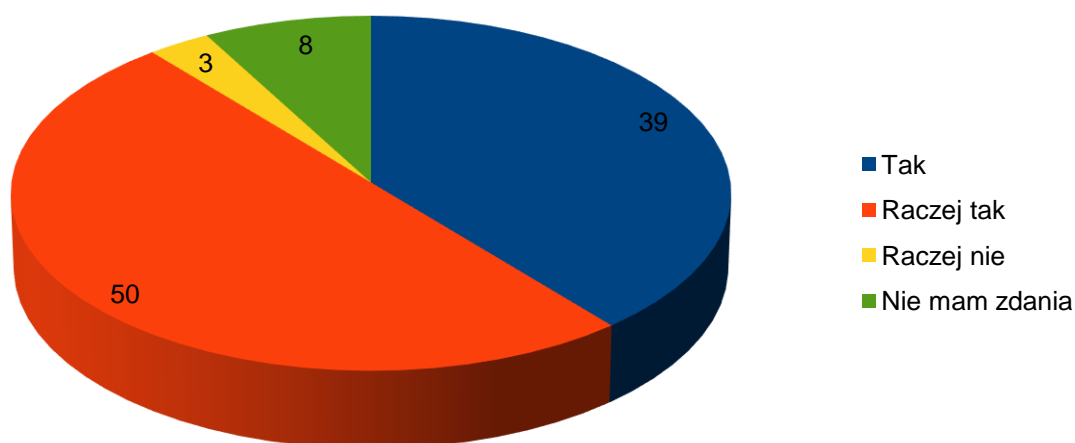
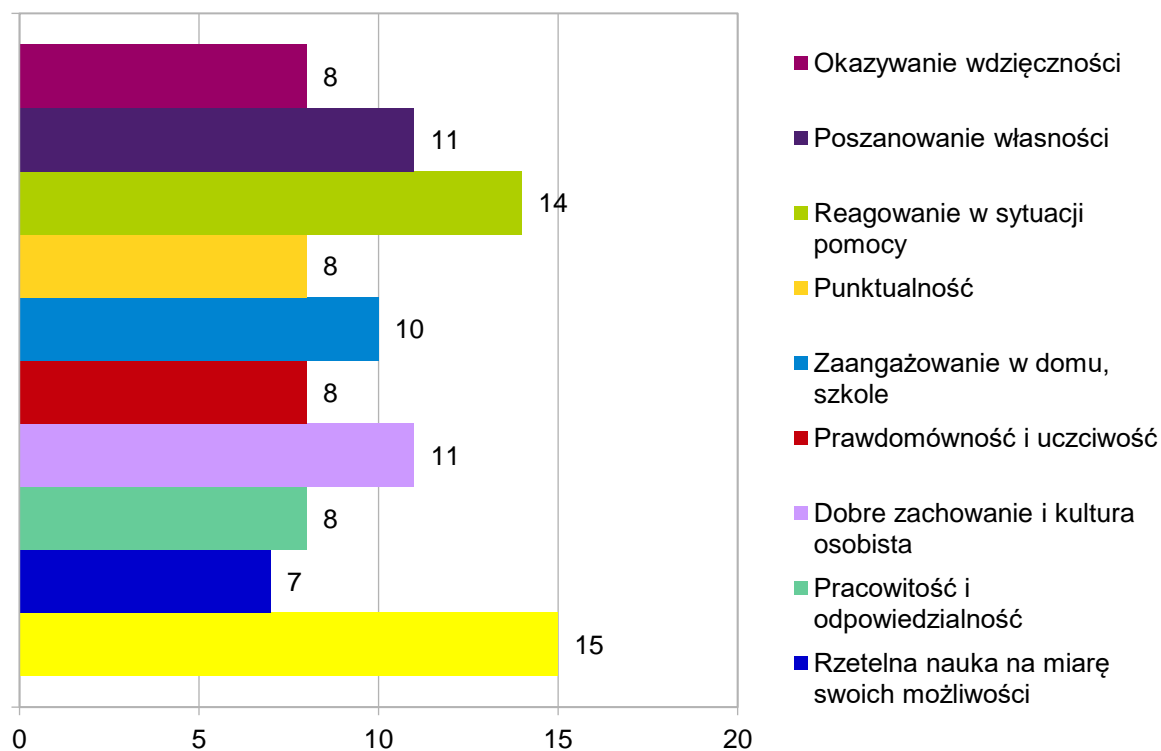

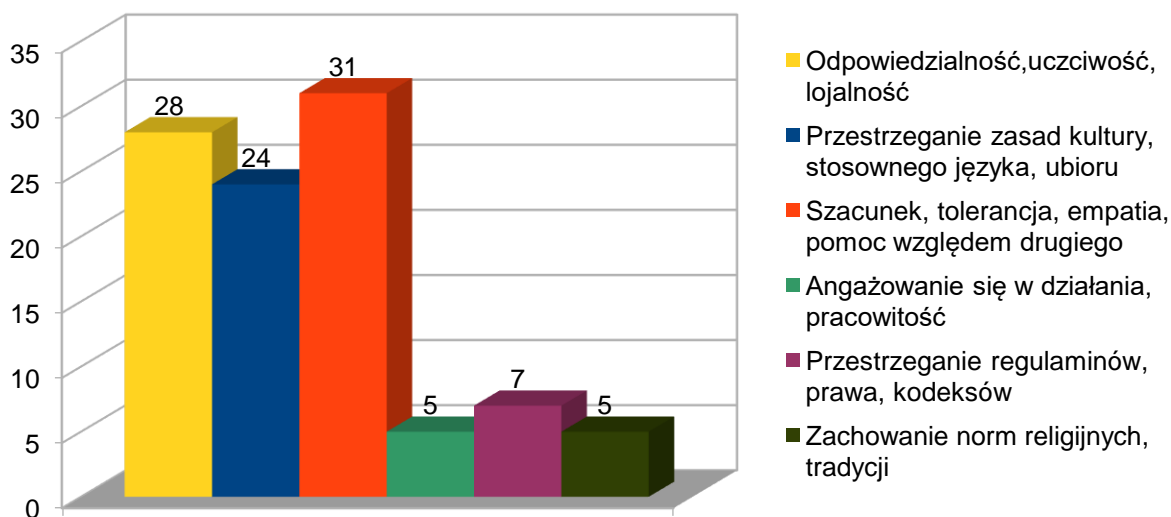
Diagram ilustruje, czy w opinii rodziców szkoła kształtuje postawy społeczne. 50% badanych podkreśliło, że raczej tak a 39% - że tak. 3% ankietyowanych raczej nie dostrzega takiej roli szkoły, zaś 8% - nie ma zdania na ten temat.

Które wartości dostrzegacie Państwo u swoich dzieci w codziennym życiu?

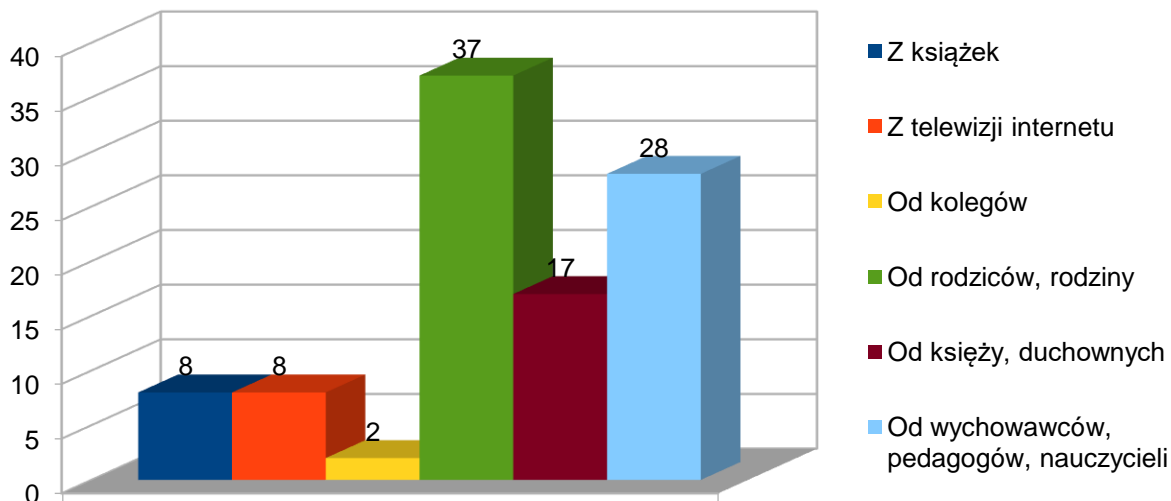
Powyższy wykres przedstawia wartości, jakie rodzice dostrzegają w swoich dzieciach na co dzień. 15% ankietowanych obserwuje u swoich dzieci szacunek względem innych, 14% - reagowanie w sytuacji, gdy ktoś potrzebuje pomocy, zaś po 11% badanych – poszanowanie czyjejś własności oraz dobre zachowanie i kulturę osobistą. Zaangażowanie w domu i w szkole zaznaczyło 10% rodziców. Równy, po 8% respondentów wskazało okazywanie wdzięczności, punktualność, prawdomówność i uczciwość oraz pracowitość i odpowiedzialność. Rzetelną naukę, na miarę swoich możliwości zaobserwowało 7% rodziców.

Jakie znasz normy społeczne, obowiązujące w codziennym życiu?

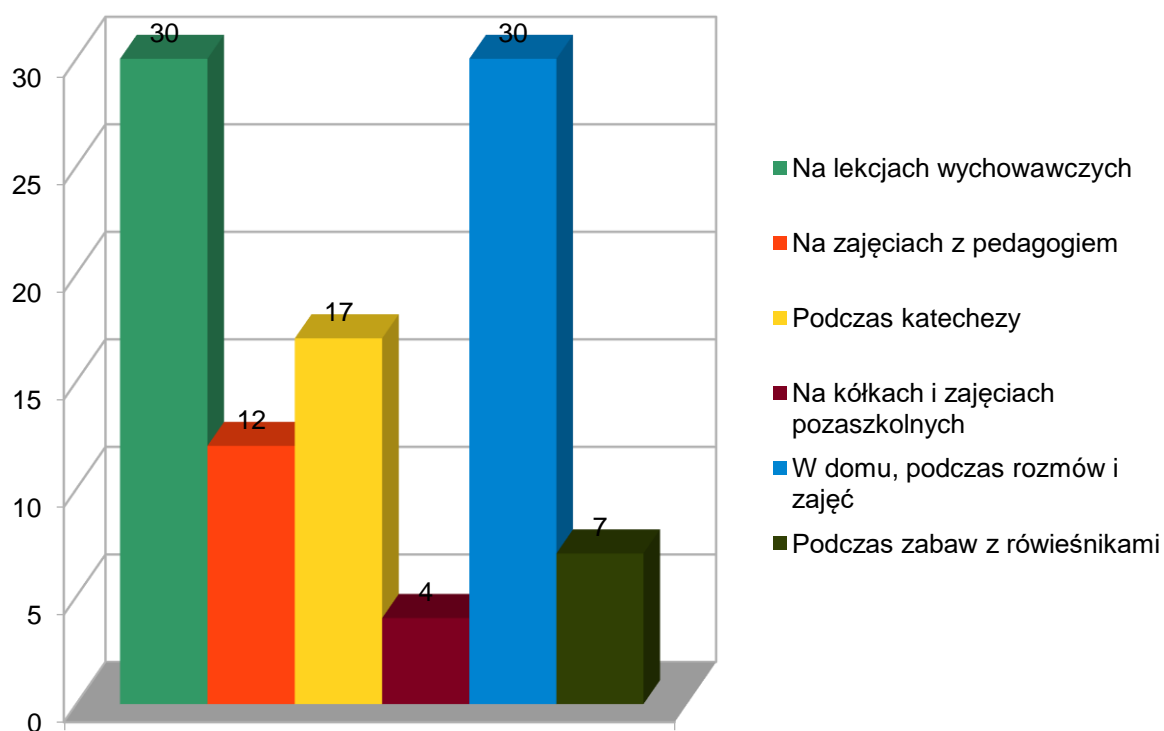
W pytaniu otwartym rodzice wypowiedzieli się na temat obowiązujących norm społecznych, co przedstawia powyższy wykres. Normy takie, jak poszanowanie drugiego człowieka, tolerancja, empatia i pomoc wskazało 31% respondentów a odpowiedzialne postępowanie, uczciwość i lojalność – 28%. 24% badanych, jako ważne w codziennym życiu wybrało przestrzeganie zasad kultury, stosowny język oraz ubiór. 7% ankietowanych zaznaczyło przestrzeganie prawa, po 5% - zachowanie norm religijnych, tradycji, rzetelność i zaangażowanie w pracę.

Skąd Państwa dziecko czerpie wiedzę na temat obowiązujących norm?

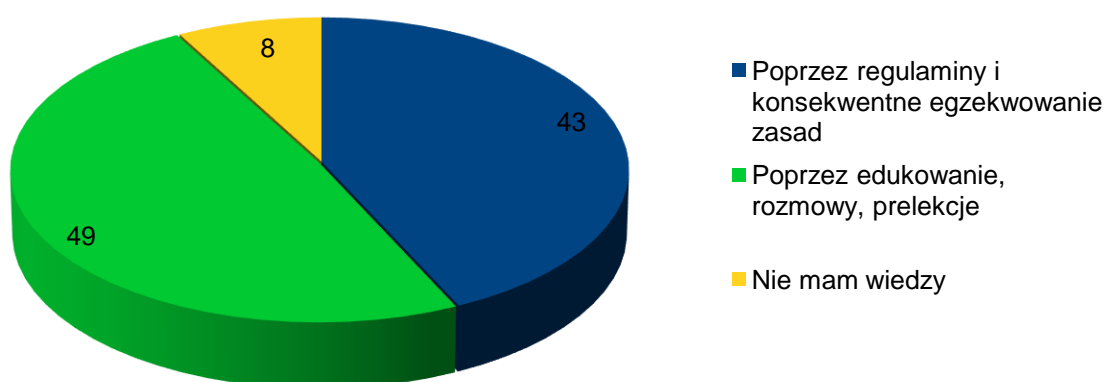
Przedstawione kolumny obrazują źródła wiedzy dzieci na temat obowiązujących zasad w społeczeństwie. Rodzice wskazali następujące odpowiedzi: 37% badanych takie źródło upatruje w domu rodzinnym, 28% - w działaniach szkoły, 17% - w nauce kościoła. Równy, po 8% ankietowanych podało, że dzieci czerpią taką wiedzę z książek oraz mediów społecznych, zaś 2% - od kolegów i koleżanek.

Na jakich zajęciach utrwalane są zasady społeczne?

Powyższy diagram ilustruje zajęcia, na których – zdaniem rodziców – dzieci utrwalają normy społeczne. Najwięcej respondentów – po 30% - wskazało środowisko domowe oraz lekcje wychowawcze. Dla 17% badanych takim miejscem jest katecheza, dla 12% - zajęcia z pedagogiem a dla 7% - zabawy z rówieśnikami. Zajęcia pozaszkolne i różne koła zainteresowań wybrało 4% rodziców.

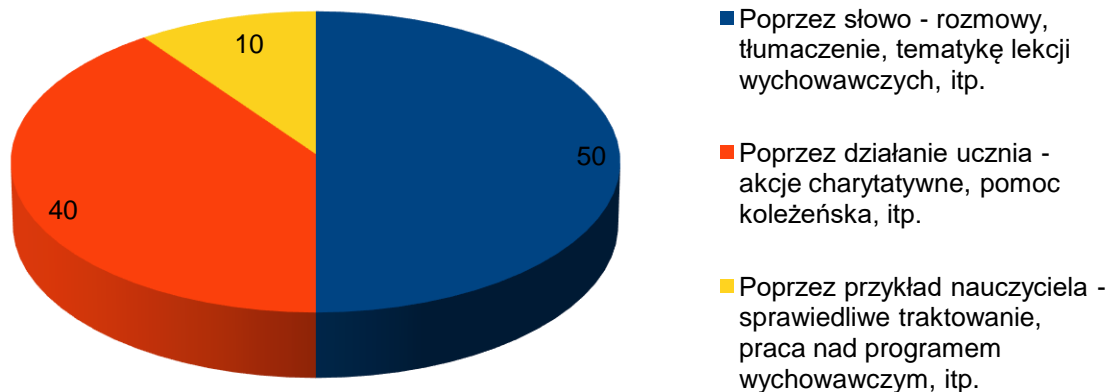
W jaki sposób szkoła pilnuje przestrzegania zasad społecznych?

Wykres kołowy przedstawia działania szkoły dotyczące przestrzegania norm społecznych. Zdaniem 49% rodziców są to prelekcje, rozmowy oraz szeroko pojęta edukacja, 43% badanych podkreśliło wagę przepisów szkolnych oraz konsekwentne przestrzeganie zasad. 8% ankietowanych nie ma w tym temacie wiedzy.

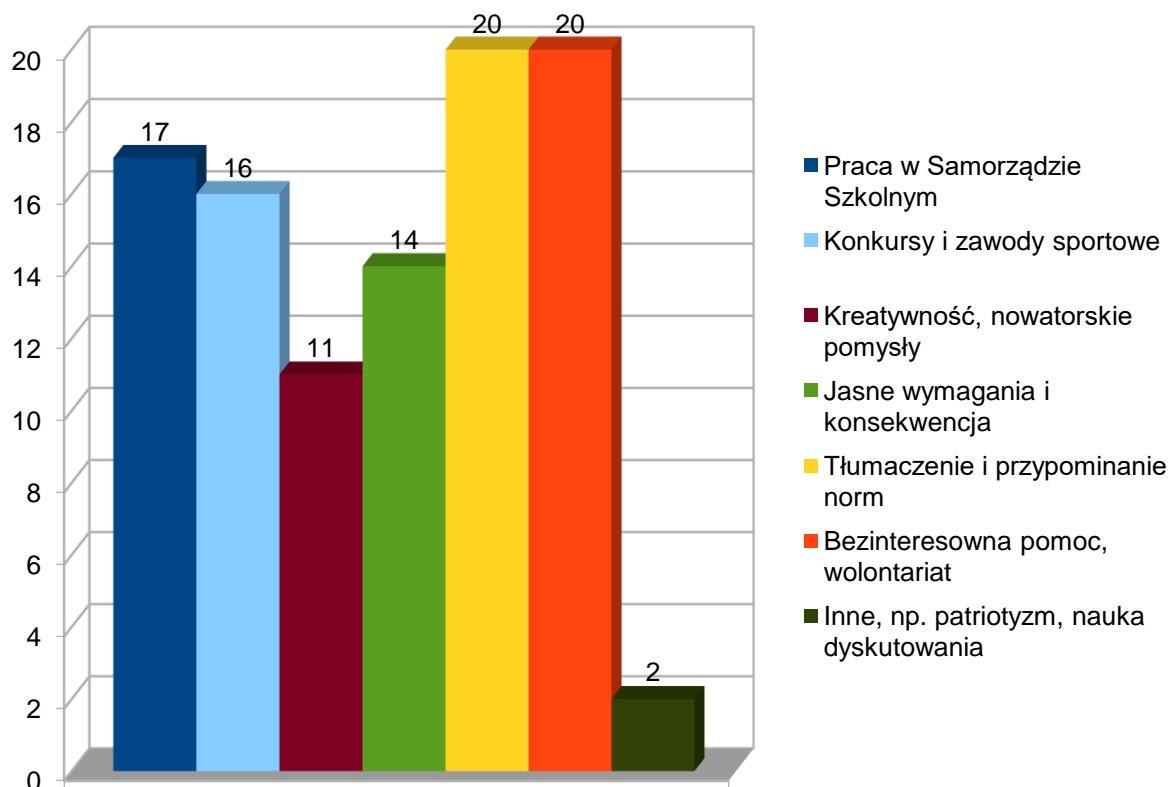
Ankieta dla nauczycieli – pytania i analiza odpowiedzi:

W jaki sposób kształtuje Pan/Pani w dzieciach i młodzieży postawy społeczne?

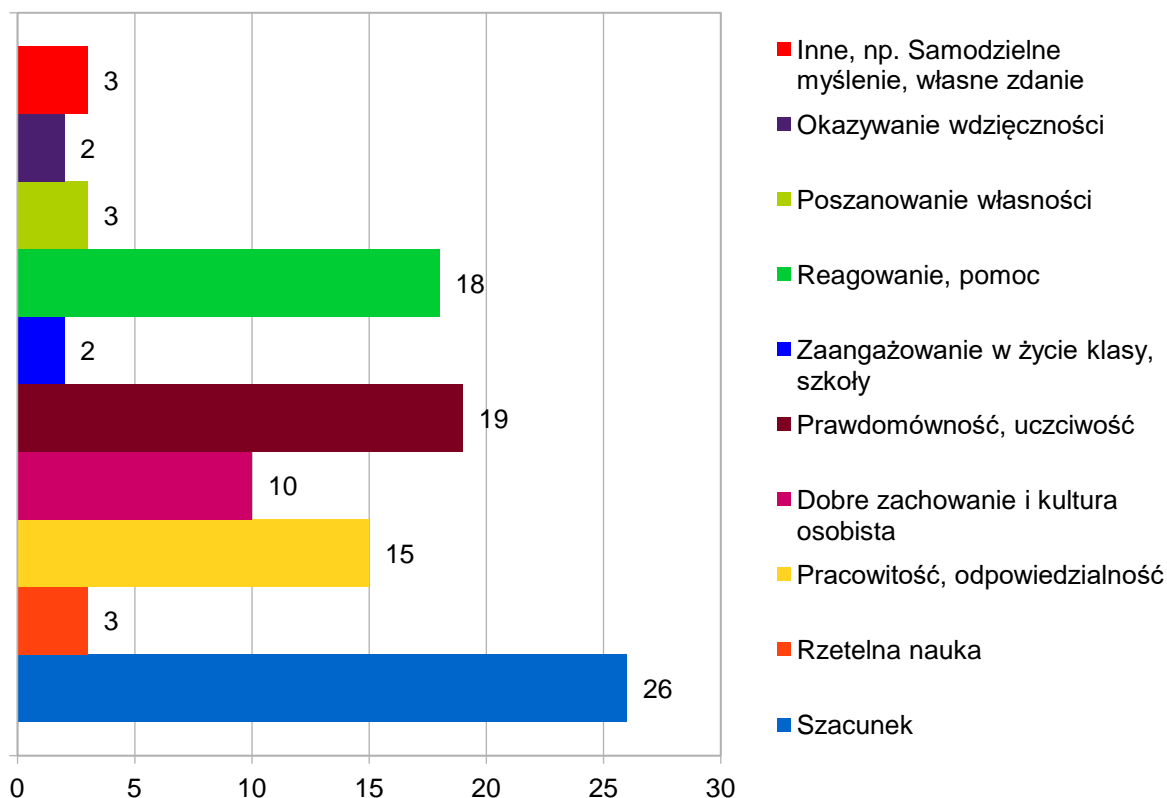
Powyższy wykres przedstawia sposoby kształtowania w uczniach postaw społecznych. W pytaniu otwartym połowa nauczycieli stwierdziła, że kształtuje je słownie podczas pracy z dziećmi, 40 % ankietowanych kształtuje takie postawy poprzez zachęcanie i angażowanie uczniów w różnorodną działalność społeczną. 10 % odpowiedzi wskazało, iż przykład nauczyciela i jego postawa kształtuje w młodych ludziach postawy społeczne.

W jaki sposób szkoła utrwala w uczniach postawy społeczne?

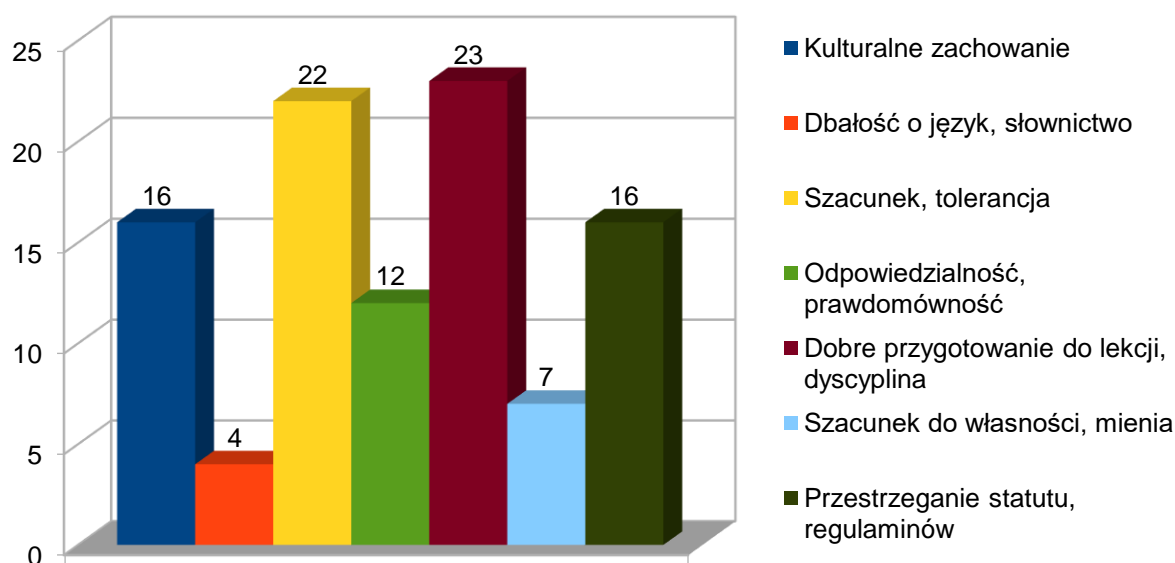
Powyższy wykres ilustruje procentową zależność utrwalania w uczniach postaw społecznych. Najwięcej nauczycieli (po 20% odpowiedzi) wskazało tłumaczenie i przypominanie norm oraz bezinteresowną pomoc, jako przykład utrwalania postaw społecznych. 17% badanych zaznaczyło spośród możliwych odpowiedzi pracę w samorządzie szkolnym, 16% udział w konkursach i zawodach sportowych a 14% stawianie jasnych wymagań i konsekwentne ich przestrzeganie. 11% ankietowanych zachęca uczniów do kreatywności i działania poprzez wprowadzanie nowatorskich pomysłów, zaś 2 % nauczycieli wskazuje inne sposoby utrwalania postaw społecznych – patriotyzm, uczenie dyskusji.

Wartości najważniejsze w procesie wychowania dziecka

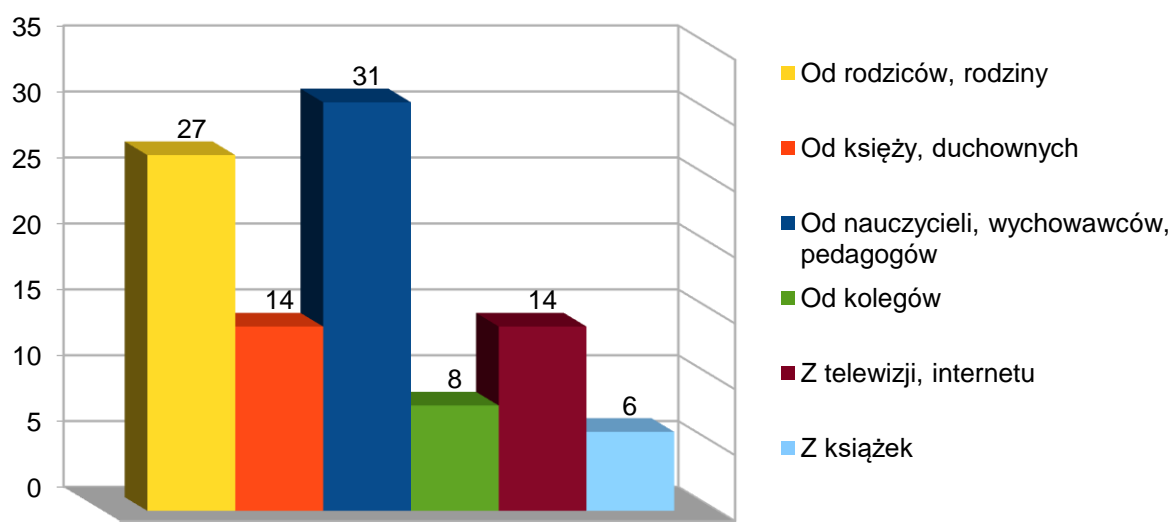
Wykres ten obrazuje opinie nauczycieli na temat najważniejszych wartości w procesie wychowania dziecka. 26% respondentów jako najważniejszą wartość wybrało szacunek, 19% prawdomówność i uczciwość, 18% - reagowanie w sytuacji, gdy ktoś potrzebuje pomocy. 15 % nauczycieli wskazało pracowitość i odpowiedzialność, 10% - dobre zachowanie i kulturę osobistą, 3% - rzetelną naukę, poszanowanie czyjejs własności i umiejętność samodzielnego myślenia. 2% odpowiedzi dotyczyło takich wartości jak: okazywanie wdzięczności oraz zaangażowanie w życie klasy i szkoły.

Normy społeczne, obowiązujące w szkole

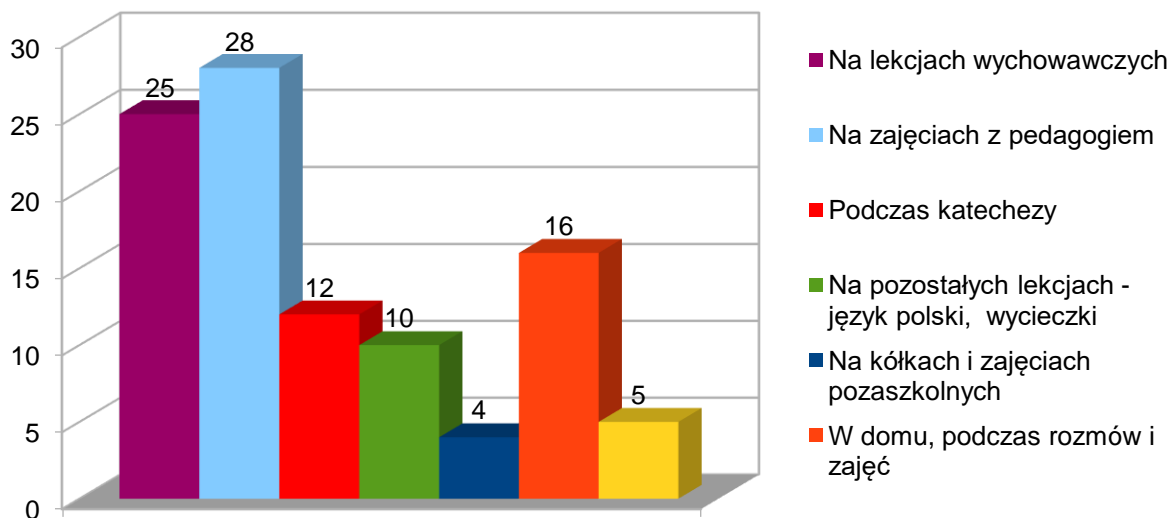
Na przedstawionym diagramie widzimy jakie normy społeczne, w opinii badanych nauczycieli, obowiązują w naszej szkole. 23 % ankietowanych uważa, iż jest to dobre przygotowanie do lekcji i dyscyplina, 22 % - poszanowanie drugiego człowieka i tolerancja, 16% wskazało na przestrzeganie zasad kultury oraz statutu i regulaminów. Odpowiedzialność i prawdomówność wpisało 12% respondentów, szacunek do czyjejś własności – 7% a dbałość o język i słownictwo – 4% nauczycieli.

Skąd dzieci czerpią wiedzę na temat obowiązujących norm społecznych?

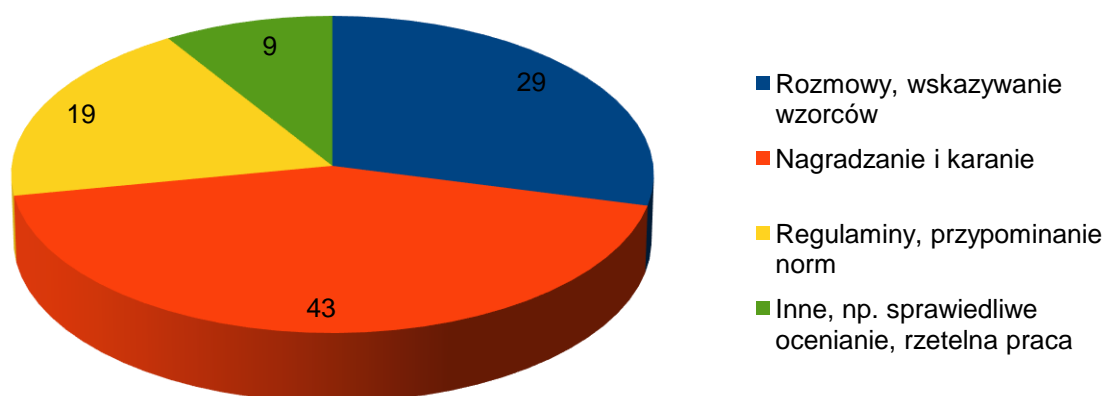
Kolejny wykres przedstawia źródła wiedzy uczniów na temat obowiązujących norm w społeczeństwie, wskazane przez nauczycieli. 31% ankietowanych zaznaczyło, iż takimi źródłami są wychowawcy, pedagodzy, nauczyciele, 27% - rodzice i rodzina, 14% - księża, duchowni oraz telewizja i Internet. 8% badanych stwierdziło, że dzieci czerpią wiedzę o normach społecznych od kolegów i koleżanek a 6% - z książek.

Na jakich zajęciach w szkole i poza nią utrwalane są zasady społeczne?

Powyższy diagram obrazuje opinie nauczycieli względem różnych zajęć, podczas których u uczniów utrwalają się zasady społeczne. 28% ankietowanych zaznaczyło zajęcia z pedagogiem, 25% - lekcje wychowawcze, 16% - rozmowy i zajęcia w domu, 12% - katechezę. Zasady społeczne są również utrwalane na pozostałych lekcjach i wycieczkach – wskazało tak 10% badanych, podczas zabaw z rówieśnikami – 5%, oraz na zajęciach pozaszkolnych i kołach zainteresowań – 4%.

W jaki sposób Pan/Pani respektuje przestrzeganie norm społecznych w szkole?

Ostatni wykres ilustruje wymaganie norm społecznych w szkole przez nauczycieli. W pytaniu otwartym 43% respondentów wskazało nagradzanie i karanie, jako sprawdzony sposób egzekwowania zasad panujących w szkole. 29% ankietowanych wymaga od uczniów norm społecznych ukazując dobre wzorce lub przez rozmowę. Przypomnienie norm oraz odnoszenie się do obowiązujących regulaminów wpisało 19% badanych a 9% - sprawiedliwe ocenianie i rzetelną pracę.

W WYNIKU EWALUACJI WEWNĘTRZNEJ, PRZEPROWADZONEJ

W ZESPOLE SZKOLNO – PRZEDSZKOLNYM W ISTEKNEJ NASUWAJĄ SIĘ NASTĘPUJĄCE WNIOSKI:

- Uczniowie w większości wykazują postawy społeczne w życiu szkolnym. W tym obszarze widać współpracę rodziców, szkoły i samych uczniów, którzy czują się motywowani i wspierani w swoich działaniach prospołecznych oraz w zdobywaniu wiedzy. Zazwyczaj dzieci biorą udział w różnych wycieczkach i wyjazdach szkolnych, angażują się w akademie i uroczystości szkolne, biorą udział w zajęciach pozalekcyjnych. Są rodziny angażujące się w wolontariat.
- Zdecydowana większość uczniów wykazuje się pomysłowością i kreatywnością w pracy szkolnej, co może w ciekawy sposób uzupełnić ofertę edukacyjno – wychowawczą placówki. Taka postawa wpływa na budowanie poczucia odpowiedzialności za siebie i innych a w przyszłości może przyczynić się do zmniejszenia ryzykownych zachowań, łamiących obowiązujące normy społeczne u młodych ludzi. Uczniowie o swoich pomysłach zwykle rozmawiają z rówieśnikami a także z wychowawcami.
- W naszej szkole młodzież jest zachęcana głównie do koleżeństwa, rzetelnej nauki i pomocy drugiemu człowiekowi.
- Zdecydowana większość rodziców jest zdania, że szkoła kształtuje w dzieciach postawy prospołeczne. Nauczyciele kształtują w dzieciach postawy społeczne poprzez tłumaczenie, rozmowy, tematykę lekcji wychowawczych, zachęcanie do działań, udziału w akcjach charytatywnych i pomocy koleżeńskiej. Starają się być dla nich także przykładem do naśladowania.
- Sposób utrwalania postaw społecznych nieco różni się w opinii nauczycieli i rodziców. Rodzice wskazują na dom rodzinny, jako miejsce w którym te postawy są najbardziej utrwalane. W dalszej kolejności odnoszą się do lekcji wychowawczych, katechezy i zajęć z pedagogiem. Z kolei nauczyciele uważają, że szkoła ma wiodącą rolę w tym temacie, pomniejszając nieco udział domu rodzinnego w utrwalaniu postaw społecznych.
- Najważniejszymi wartościami w wychowaniu młodego człowieka w badanych grupach okazały się szacunek i pomoc drugiemu człowiekowi ale również kultura osobista, dobre zachowanie i odpowiedzialność. Wybór podobnych wartości przez wszystkie badane grupy pomaga w skutecznej pracy wychowawczej.
- Kolejny obszar badań dotyczył świadomości uczniów co do takich wartości, jak zdrowie i empatia. Niemalże wszyscy badani wykazują się empatią i wrażliwością na krzywdę drugiego człowieka. Uczniowie mają wiedzę na temat zdrowego stylu życia. Chętnie podejmują aktywność na świeżym powietrzu, dbają o zdrową dietę a w razie potrzeby kontaktują się z lekarzami.
- W opinii grona pedagogicznego w naszej placówce obowiązują następujące normy społeczne: dobre przygotowanie do lekcji oraz dyscyplina, szacunek, tolerancja, przestrzeganie statutu i regulaminów, kulturalne zachowanie, odpowiedzialność i prawdomówność, szacunek do czyjejs własności a także dbałość o język i słownictwo.
- Większość badanych zauważyła istotną rolę szkoły i domu rodzinnego w utrwalaniu norm społecznych przez dzieci i młodzież. Rodzice wskazali także, że szkoła uczy przestrzegania zasad społecznych poprzez rozmowy i prelekcje prowadzone

w szkole.

- Utrwalanie zasad społecznych dokonuje się podczas różnych działań szkolnych – lekcji, rozmów, zajęć wychowawczych i pozaszkolnych, wycieczek ale także w domu, w czasie rozmowy z bliskimi czy też zabaw z rówieśnikami. Są to naturalne przestrzenie młodych ludzi, gdzie dzięki interakcji, obserwacji, słuchaniu a także działaniu, nie tylko odkrywają istnienie zasad społecznych, ale także mogą dostrzec sens i wartość ich przestrzegania.

- Uczniowie znają normy, obowiązujące w naszej szkole. Wiedzą oni o aktach prawnych szkoły, do których należy się stosować, znają zasady kultury osobistej oraz właściwego zachowania się na lekcji, czy traktowania innych z szacunkiem. Postępują według zasad, ze względu na wartości, z którymi się utożsamiają, na ogólne bezpieczeństwo, oraz ze z uwagi na postawy, których uczą te zasady. Tylko niewielki odsetek respondentów dostosowuje się do norm społecznych z powodu lęku przed konsekwencjami. To dojrzałe podejście naszej młodzieży.

- Rodzice i nauczyciele są świadomi, że źródłem wiedzy dla dzieci, dotyczącej obowiązujących w społeczeństwie zasad jest dom rodzinny. Dostrzegają też dużą rolę szkoły i duchownych, którzy ich w tym wspierają. Wiedzą, że nie bez wpływu na młodego człowieka jest Internet i telewizja, zważywszy na realia, gdzie młody człowiek wiele czasu spędza w świecie wirtualnym. Szkoda, że tak rzadko można to samo powiedzieć o wzorach z książki.

- Zapytaliśmy rodziców o normy społeczne, do których się stosują. Najczęściej wymieniali poszanowanie drugiego człowieka i pomoc w potrzebie, dalej odpowiedzialne i uczciwe zachowanie, a także kulturę osobistą, kulturę słowa, czy odpowiedni do sytuacji ubiór. Jeśli porównać to z odpowiedziami nauczycieli, to są one bardzo podobne. Pedagodzy dodatkowo podkreślili rolę pracy i dyscypliny na lekcjach, jako podstawową zasadę szkolną.

- Rodzice postrzegają szkołę jako miejsce, gdzie dla względów bezpieczeństwa należy przestrzegać i wymagać różnych zasad. Według nich nauczyciele edukują dzieci i młodzież, rozmawiają na te tematy oraz zapraszają prelegentów. Badani wskazują na istotną rolę szkoły w przestrzeganiu zasad, poprzez jasne wymagania i konsekwencję w przestrzeganiu reguł postępowania.

- Aby utrwalić pożądane postawy u dzieci, należy z jednej strony wymagać ich stosowania, a z drugiej – doceniać, kiedy dziecko postępuje dobrze. Nauczyciele mają tego świadomość, bo stosują w szkole najczęściej system nagradzania i karania, ale także rozmawiają, wskazują wzorce, przypominają kontrakty klasowe, czy regulaminy szkolne. Te działania skutecznie wpływają na kształtowanie odpowiednich postaw dzieci i młodzieży, określając jednocześnie bezpieczne granice zachowania uczniów.

REKOMENDACJE:

- Są uczniowie, którzy nie angażują się w życie społeczne szkoły. Warto się temu

przyglądać, aktywność szkolna i społeczna dzieci to bolączka współczesnych czasów. Obecnie coraz trudniej zachęcić ludzi do zrobienia czegoś dodatkowo, dla innych, społecznie. I to do nas dorosłych – rodziców i nauczycieli należy nauczyć postawy działania, ciekawości, radości z bycia razem i tworzenia czegoś nowego razem. A najlepszą zachętą jest własny przykład.

- Powinniśmy zwrócić więcej uwagi na osoby ciche, bierne, by też się wypowiadały na różne tematy, zachęcać je do działań, uczestnictwa w różnych aktywnościach. Są też uczniowie, których pomysły naruszają normy i zasady zachowania oraz podważają zdobywanie wiedzy. W obu przypadkach konieczna jest dalsza praca wychowawczo – profilaktyczna.

- Wiadomym jest, że : "Słowo – uczy a przykład – pociąga". Uczniowie łatwiej uczą się przez przykład i naśladowanie, dlatego warto w naszej pracy pochylić się w przyszłości nad tym tematem.

- Warto przyglądać się sprawiedliwemu ocenianiu czy też rzetelnej pracy jako narzędziom, które mogą skutecznie przyczynić się do tego, by uczniowie przestrzegali obowiązujące w szkole zasady społeczne.

- Warto zwrócić uwagę na część rodziców, którzy uważają, że szkoła nie kształtuje norm społecznych oraz tych, którzy nie mają w tym temacie określonego zdania. Konieczne jest dalsze uświadamianie rodziców na temat działań, jakie szkoła podejmuje w celu przestrzegania norm społecznych przez uczniów.

- Słabo wypadły takie wartości, jak poszanowanie własności, rzetelna nauka i zaangażowanie społeczne – konieczna jest praca wychowawczo – profilaktyczna w tym zakresie zarówno szkoły jak i rodziców.

- Warto dalej prowadzić działania umacniające i wspierające wrażliwość i empatię, tym bardziej, że nadal są takie osoby, dla których cierpienie innych wydaje się być obojętne.

- Należy kontynuować uświadamianie dzieci i młodzieży o odpowiedniej ilości snu oraz szkodliwości nadużywania cukru, soli, napojów energetyzujących. Profilaktyka i ciągłe uświadamianie w tym zakresie jest bardzo ważne.

- Należy uświadamiać o tym, że dziecko w sposób naturalny z domu rodzinnego wnosi zasady postępowania i pewne postawy, a szkoła jedynie może je utrwalać lub jeśli trzeba – modyfikować.

- Warto zwrócić uwagę, iż w badaniach niewielu dorosłych wspomniało o własnym zachowaniu i podejściu do pracy, jako przykładzie do naśladowania. Dzieci są świetnymi obserwatorami i jeśli będziemy im tylko teoretycznie wyjaśniać i tłumaczyć, a zabraknie im naszego wzoru i przekonania do dobrego postępowania – to nie ma co liczyć na efekty wychowawcze.